

Významné jubileum prof. Marie Krčmové

MICHAL KRŘISTEK

(Brno)

V letošním roce slaví významné životní jubileum prof. PhDr. Marie Krčmová, CSc. (*24. 12. 1940), v současnosti emeritní profesorka Masarykovy univerzity v Brně. S tímto městem jsou pevně spjaty jubilantčiny životní i pracovní osudy – na brněnské filozofické fakultě vystudovala češtinu a ruštinu, během studia absolvovala také rozšiřující kurzy polštiny a fonetiky; po absolutoriu r. 1962 se dále odborně profilovala jako bohemistka. Nastoupila do brněnské pobočky Ústavu pro jazyk český Československé akademie věd, kde se mimo jiné podílela se na sběru a zpracování materiálu pro *Český jazykový atlas*. Dialektologické zkušenosti ji postupně orientovaly k výzkumu jedné specifické podoby jazyka, která do té doby nebyla v českém prostředí podrobněji odborně zpracována, totiž městské mluvy (výsledkem tohoto dlouhodobého zkoumání se stala její v mnoha ohledech průkopnická monografie *Běžně mluvený jazyk v Brně* z r. 1981).

Od r. 1970 M. Krčmová působila na katedře češtiny brněnské filozofické fakulty, nejprve jako odborná asistentka, později docentka a od r. 1998 jako profesorka. Od r. 1995 přešla na nově založený Ústav jazykovědy (spolupodílela se na jeho vzniku a do r. 2004 jej také vedla). Externě působila i na dalších univerzitách v České republice (Ostrava, Opava), přednášela rovněž v Německu, Bulharsku, Polsku a na Slovensku. Cenným obohacením pro jubilantku byly a jsou také kontakty s kolegy a kolegyněmi ze zahraničních akademických kruhů (např. M. Balowski, S. Gajda, M. Ivanová-Šalingová, G. P. Něščimenková a další).

Od průběhu 70. let 20. století se M. Krčmová kromě už připomenuté fonetiky a fonologie i dialektologie začala věnovat také dalšímu oboru, totiž stylistice. Ve spolupráci především s prof. Janem Chloupkem pomáhala přesněji vymezit lingvisticky orientovanou koncepci stylistiky, vycházející z funkčně pojatého strukturalismu Pražského lingvistického kroužku. Výsledkem byla série prací na nichž se kromě J. Chloupka a M. Krčmové autorsky podílely rovněž M. Čechová a E. Minařová – *Stylistika češtiny* (1991), *Stylistika současné češtiny* (1997),

Současná česká stylistika (2003) a *Současná stylistika* (2008). V souvislosti se stylistikou se odborně zájmy M. Krčmové postupně orientovaly také na rétoriku, jazykovou kulturu, sociolingvistiku a teorii národního jazyka, opomenout nelze ani jubilentčinu výuku didaktiky českého jazyka.

Publikační činnost M. Krčmové je velice bohatá – soupis jejích prací nyní obsahuje přes dvě stě položek; kromě už výše připomenutých prací a také studií a článků publikovaných v časopisech a ve sbornících doma i v zahraničí se v rámci řešení grantových projektů podílela také na mnoha kolektivních publikacích; z poslední doby to jsou například *Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky* (2007; kromě zpracování části věnované stylistice je M. Krčmová zároveň spolueditorkou celé práce) a *Integrace v jazycích – jazyky v integraci* (2010). Ze zahraničních prací je zapotřebí připomenout alespoň její podíl na publikacích *Najnowsze dzieje języków słowiańskich* (Opole 1998) a *Languages in the integrating world* (Mnichov 2010; česká podoba této práce je zmíněna výše). Už od počátku své odborné činnosti se podílí také na popularizaci a veřejné prezentaci oborů, jimž se věnuje.

Závěrem chci vyslovit přání, aby se jubilantka ještě hodně dlouho těšila dobrému zdraví, aby ji těšila práce i společnost blízkých lidí a aby si uchovala svůj charakteristický postoj k okolnímu světu – brát věci s nadhledem, a pokud jen trochu lze, také s humorem.